Adam Kajczyk

FRANCISZEK MICHALAK (1899-1975)

Urodził się 1 września 1899 roku w Gostyniu. Jego rodzicami byli Zofia z domu Wojtyniak i Franciszek Michalak. Siedem klas szkoły powszechnej ukończył w Gostyniu, po czym w styczniu 1918 roku został wcielony do armii niemieckiej. Po przeszkoleniu w garnizonie Legnica wysłano go na front francuski, gdzie wziął udział w ofensywie majowej, w trakcie której został ranny. Po rehabilitacji wrócił w grudniu 1918 roku do Gostynia.

Uczestniczył w powstańczych walkach oddziałów Grupy „Leszno", z której jeszcze w styczniu 1919 roku dostał przydział na funkcję mechanika w 3. pułku lotniczym na Ławicy. W 1920 roku zgłosił się na kurs pilotażu w Krakowie. W roku następnym ukończył Niższą Szkołę Pilotów w Bydgoszczy. Natomiast w roku 1922, ukończywszy Wyższą Szkołę Pilotów w Poznaniu i potem w Grudziądzu, ponownie wrócił do służby w 3. pułku lotniczym na Ławicy. Został mianowany podoficerem zawodowym, pełnił tam służbę pilota liniowego i pilota instruktora. W czasie od marca do maja 1925 ukończył kurs pilota myśliwskiego i otrzymał awans na stopień sierżanta oraz przydział do 33. eskadry w 3. pułku lotniczym. W 1926 roku ukończył w Grudziądzu trzymiesięczny kurs instruktorski i ponownie powrócił do służby w swoim pułku.

Jako ciekawostkę w życiu pilota warto odnotować informację, że gdy w 1928 roku powstał z inicjatywy studentów poznańskich wyższych uczelni Poznański Aeroklub Akademicki dużego wsparcia udzielił mu 3. pułk lotniczy. Przekazał on w 1929 roku dwa samoloty Hanriot H28, dzięki czemu rozpoczęto na lotnisku na Ławicy szkolenie pilotów sportowych. Do końca roku wyszkolono pierwszą grupę pilotów, w tym dwie kobiety Wandę Modlibowską i Krystynę Ganowicz. Pierwszym instruktorem był tam właśnie sierżant pilot Franciszek Michalak.

Być może to doświadczenie z pilotami cywilami było powodem skierowania Michalaka do szkolenia junaków w Ośrodkach Przysposobienia Wojskowego Lotniczego. Przygotowywały one wtedy młodzież przedpoborową do służby w lotnictwie. Na tych obowiązkach upłynęły mu niemal całe lata trzydzieste. Na zmianę szkolił w Ośrodku PWLotn. w Poznaniu i w Łodzi. Sielankę przerwała zbliżająca się wojna. Awansowanego w międzyczasie starszego sierżanta przydzielono 25 sierpnia 1939 roku do 5. plutonu łącznikowego, należącego do dowództwa lotniczego Armii Karpaty.

W czasie kampanii wrześniowej wykonał kilka lotów. W trakcie jednego z nich jego samolot został zestrzelony ogniem własnych oddziałów piechoty. Wykonując rozkazy przełożonych, 17 września odleciał do Rumuni, gdzie został internowany. Przebywał w obozie Craiova, z którego uciekł w listopadzie, przedostając się przez port w Bałcziku do Syrii. W styczniu 1940 roku dotarł do Francji. Tam w kwietniu dostał przydział do szkoły lotniczej w Rabacie (Maroko), gdzie wraz z innymi

polskimi pilotami miał przejść pełne szkolenie bojowe i zapoznać się z francuskim sprzętem lotniczym. Jednak katastrofalny przebieg kampanii francuskiej i kapitulacja Francji w czerwcu 1940 roku zmusiły żołnierzy do ewakuacji do Wielkiej Brytanii. Wykorzystano tam doświadczenie instruktorskie Michalaka.

Przyjętego do służby w Royal Air Force przeszkolono w obsłudze tzw. Link Trainera, czyli pierwszego w świecie prostego symulatora lotu, na którym w szkole lotniczej Newton uczył przyszłych pilotów wojskowych. Po zakończeniu wojny w stopniu angielskiego flight sergeanta i polskiego chorążego został zdemobilizowany. 8 maja 1946 roku trafił do obozu repatriacyjnego w Wallingford. Opuścił go 15 maja i kilka dni później znalazł się w porcie w Gdańsku.

Jego życiorys po powrocie do ojczyzny nie jest znany. Wiadomo, że zamieszkał w Poznaniu na ulicy Limanowskiego 27/6. Jego żoną była Maria z domu Żalik, z którą miał dwie córki – Zofię i Krystynę.

Zmarł 17 lutego 1975 roku i został pochowany na Cmentarzu Junikowskim w Poznaniu.